

9 Januari 2019

Beeldkwaliteitsplan

MERWEDE

marco.broekman
urbanism research architecture

JANISSEN JONG
projectmanagement

SYNCHROON

G & S Vastgoed

GREYSTAR

BOELEN & GRUYTER

lingotto

OKRA

MARK RABBIE
urban concepts

Goudappel
Coffeng

stad
kwadrigt

Merosch

PRESTIGE-ONE GROUP

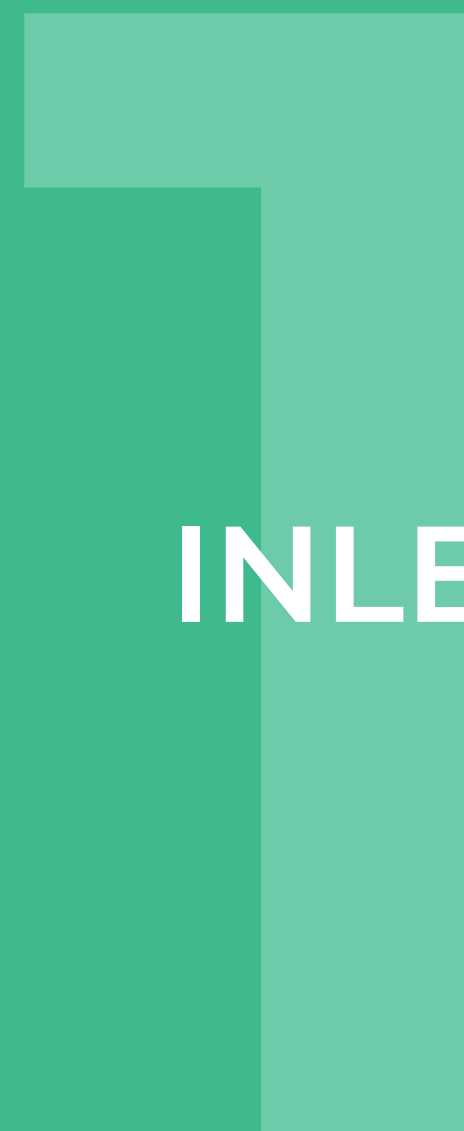
IMPULS

31 VASTGOED

31 VASTGOED

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
	1.1 Introductie Merwede	
	1.2 Doel beeldkwaliteitsplan	
	1.3 Leeswijzer beeldkwaliteitsplan	
	1.4 Kwaliteitsteam en proces	
	1.5 Stedenbouwkundige concept: coulissestad	
	1.6 Stedenbouwkundige principes	
	1.7 Het stadspand van Merwede	
2	Doelstellingen en richtlijnen	20
	2.1 Wijkniveau	
	2.2 Blokniveau	
	2.3 Gebouwniveau	
	2.4 Elementniveau	
	2.5 Overgang domein	
	2.6 Publiek gebouw	
*	Colofon	56

INLEIDING

1.1 Introductie Merwede

Merwede, nu nog een ontoegankelijk gebied in de stad, wordt een wijk waarin mensen gelukkig, duurzaam en gezond kunnen leven. Merwede moet een voorbeeld worden van duurzame en gezonde verstedelijking in Utrecht. Al het moois bieden van hoogstedelijk leven, en de nadelen minimaliseren. Wonen dicht bij het centrum, maar wel in een groene, natuurlijke, ontspannende omgeving. Alles kunnen fietsen, maar wel beschikking hebben over een auto als je die nodig hebt. Goed en betaalbaar wonen in een levendige stadswijk voor iedereen, waar men elkaar nog kent.

De missie van Merwede is te vatten in vijf thema's:

- *Gezond en duurzaam*: Merwede draagt bij aan een gezonde planeet met gezonde mensen.
- *Mobiel Merwede*: bewoners van Merwede bewegen zich vrijelijk en kunnen dat zonder eigen auto.
- *Levendige stadswijk*: Merwede biedt de reuring en de voorzieningen van de stad.
- *Groen domein*: Merwede is hoogstedelijk maar tegelijkertijd groen en rustgevend.
- *Coulissestad*: Merwede is een hoogstedelijke wijk, die toch luchtig voelt.

1.2 Doel beeldkwaliteitsplan

Aanvullend op het Stedenbouwkundig Plan (SP) Merwede is dit beeldkwaliteitsplan (BKP) opgesteld. Dit beeldkwaliteitsplan gaat nader in op de gewenste ruimtelijke kwaliteit van Merwede. Het schetst de beoogde kwaliteit voor stedenbouw, architectuur en openbare ruimte in Merwede. Het geeft houvast, is richtinggevend en dient als inspiratiebron voor ondernemers, ontwikkelaars en architecten. Dit moet de gewenste integrale beeldkwaliteit borgen en de samenhang binnen Merwede behouden, ook bij gefaseerde realisatie door meerdere bouwpartners. Aan de hand van dit plan worden toekomstige bouwplannen getoetst. Binnen het stedenbouwkundig plan is een spelregelkaart opgenomen met de belangrijkste ruimtelijke spelregels voor bebouwing (rooilijnen, hoogtes, gootlijnen, maximale hoogtes, etc). Daarnaast worden in het stedenbouwkundig plan ook spelregels opgenomen ten aanzien van het microklimaat (bezonning, wind, geluid, etc). Het BKP borgt de belangrijkste aspecten van deze hoogstedelijke wijk: menselijke maat en schaal, prettig leefklimaat van openbare ruimte en het karakter van de Coulissestad.

1.3 Leeswijzer beeldkwaliteitsplan

In het BKP worden op verschillende schaalniveaus uitspraken gedaan; wijk, blok, gebouw, element, overgang domein en publiek gebouw. Deze schaalniveaus bepalen de structuur van het BKP. Er wordt een methode gehanteerd waarbij per schaalniveau doelstellingen zijn opgenomen, voorzien van richtlijnen. Per schaalniveau is getracht de doelstellingen zo helder en kernachtig mogelijk te verwoorden. Hiermee zijn de intenties van het plan geformuleerd en wordt weergegeven welk (beeld)resultaat in ieder geval moet worden gehaald. Per doelstelling zijn richtlijnen opgesteld, die (deel)uitwerkingen zijn van de doelstelling. Wanneer de richtlijnen worden gehanteerd, wordt de doelstelling in principe gehaald; tegelijkertijd biedt het gebruik van richtlijnen ook ruimte voor andere mogelijke oplossingen, mits de beoogde doelstelling wordt bereikt. De richtlijnen worden verduidelijkt met schema's en één of meerdere referentiebeelden. Aangezien het nagestreefde beeld voor Merwede uiteraard nog niet bestaat, wordt gebruik gemaakt van deze middelen. Referentiebeelden dienen als inspiratie en hebben vooral betrekking op het behandelde aspect van de desbetreffende richtlijn. Mogelijk zijn getoonde referentiebeelden gedeeltelijk niet strokend met andere beschreven richtlijnen, omdat het beeld enkel dient om specifiek een deelaspect of principe te verduidelijken. De spelregels uit het SP en de doelstellingen en richtlijnen uit het BKP geven samen sturing aan de beeldkwaliteit.

1.4 Kwaliteitsteam en proces

Voor de kwaliteitsbewaking wordt een proces ingericht met een kwaliteitsteam of supervisieteam (het Q-team). De precieze invulling van dit proces en de organisatievorm worden nader uitgewerkt. Het Q-team heeft voldoende mandaat en toetst het Structuurontwerp (de bouwvelop per bouwblok), het Voorlopig Ontwerp en Definitief Ontwerp aan het Stedenbouwkundig Plan Merwede en het bijbehorend Beeldkwaliteitsplan. Het Q-team beoordeelt zowel gebouwen, openbare ruimte als civiele werken. Het Q-team wordt zodanig samengesteld dat kwalitatieve toetsing goed is geborgd. Het blijft mogelijk om op overtuigende wijze aan te tonen dat het gewenste eindresultaat kan worden bereikt op een manier die niet expliciet in de aanwijzingen van het VO-SP en BKP is beschreven.

Het Q-team is daarnaast beschikbaar voor zogenaamd collegiaal overleg met ontwerpers en voor workshops met architecten en hun opdrachtgevers, om in onderling overleg richting en sturing te bieden aan opzet en ontwerp van naast elkaar gelegen blokken. Hierdoor ontstaat een dialoog tussen de ontwerpteams en het Q-team. Het blijft zo mogelijk om op overtuigende wijze aan te tonen dat het gewenste eindresultaat kan worden bereikt op een manier die niet expliciet in de aanwijzingen van het VO-SP en BKP is beschreven. Het Beeldkwaliteitsplan wordt parallel aan het Stedenbouwkundig Plan in procedure gebracht.

Impressie van een buurtplein

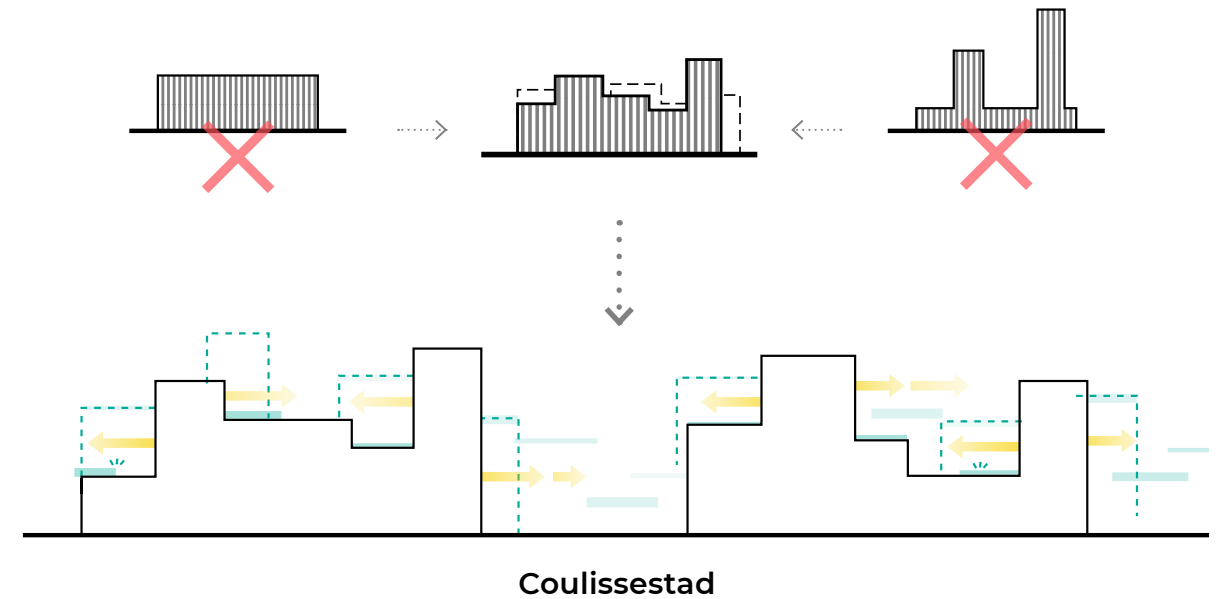
- Legenda**
- Openbaar vervoer (OV)
 - OV-halte
 - (Toekomstige) stedelijke fietsroute
 - Gebouwen in de omgeving van Merwede
 - Woonboten
 - Bestaande gebouwen in Merwede
 - Gebouwen in Merwede
 - Centrale pleinen
 - Buurtpleinen
 - Merwede park
 - Groen dwaalspoor
 - Indicatieve waterverbinding Park Transwijk
 - Plangrens

Disclaimer

De plankaart maakt duidelijk waar de blokken en gebouwen liggen en waar de openbare ruimte komt. De individuele gebouwen binnen het bouwblok zijn weergegeven als voorbeeldverdeling; de uitwerking van het bouwblok vindt plaats na vaststelling van het Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan.

Schaalbalk 0 50 100m

1.5 Stedenbouwkundig concept: Coulissestad

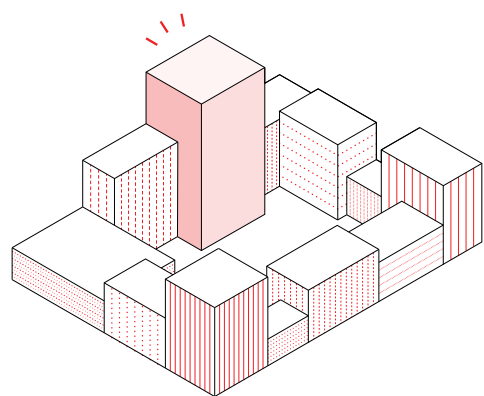
De stedenbouwkundige structuur van Merwede bestaat uit een robuust groen raamwerk. Als contrast met de lange lijnen van de Europalaan en het Merwedekanaal, wordt het raamwerk van Merwede opgebouwd uit een aaneenschakeling van routes, pleinen, parken en historische lijnen. Dit levert een compacte stadswijk op met een zekere intimiteit en verrassing. Binnen dit raamwerk wordt hiërarchie aangebracht door pleinen en parken en hoofdstructuren belangrijker te maken. Meest opvallend zijn de autovrije straten en pleinen die net als het Merwedepark groen en met grote bomen worden ingericht als fijne plek om te ontspannen, wandelen, sporten en met veel ruimte voor kinderen om te spelen. De openbare ruimte wordt maximaal ingericht als verblijfsruimte, noodzakelijk in een hoogstedelijke wijk. Daarnaast zijn er de twee grote pleinen, die ontworpen zijn op reuring, waar je horeca en openbare functies vindt. Het groene dwaalmilieu dat zo ontstaat biedt samen met de programmering talrijke aanleidingen om betekenisvolle en aantrekkelijk vormgegeven plekken te maken.

Merwede is door zijn omvang en dichtheid een uniek milieu, met een eigen identiteit, binnen Utrecht Zuidwest. Om stedelijkheid met hoge kwaliteit te bieden en menselijke maat te garanderen, combineren we in het stedenbouwkundig plan gebouwen met veel verschillende hoogtes en korrelgroottes. Het intensief mengen van hogere en lagere gebouwen en het terugwijken van hoger gelegen gevels (*setbacks*) zorgen dat de menselijke maat behouden blijft, ondanks de aanzienlijke dichtheid. Merwede is opgebouwd uit stoere stadsblokken, die ieder op zich zijn samengesteld uit meerdere panden, veelal schouder aan schouder maar zeker niet volledig gesloten, vooral niet richting de groene kanaaloever, waar blokken zich openen. De hoogteopbouw van Merwede sluit aan op de omgeving, creëert veel zonnige plekken en brengt lucht in het gebied. Hogere gebouwen zijn daarbij niet bedoeld als beeldbepalende accenten, maar maken onderdeel uit van het gevarieerde dakenlandschap.

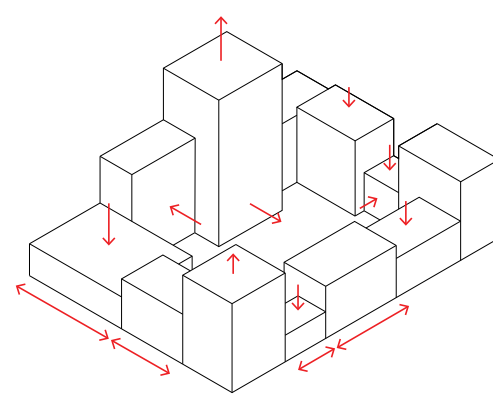
Het stedenbouwkundig plan kiest voor een compacte, eigentijdse stedenbouw met een herkenbaar karakter. Er wordt juist samenhang gecreëerd op wijkniveau door een gevarieerd beeld. De combinatie van het raamwerk en de samengestelde bouwblokken met wisselende hoogtes resulteert in een unieke woonkwaliteit, een hoge verblijfskwaliteit in de openbare ruimte, een groen en bruikbaar dakenlandschap en een uniek stadsbeeld: de coulissestad. De 'coulissestad' refereert aan een stedenbouwkundige opzet d door zijn openbare ruimtes en combinatie van hogere en lagere bebouwing het karakter van een toneel met coulissen heeft (vergelijkbaar met het coulisselandschap). Met dit Beeldkwaliteitsplan worden de belangrijkste principes van de "Coulissestad" geborgd.

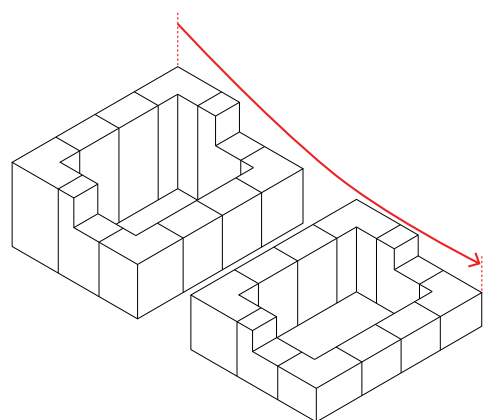
Impressie van de coulissestad vanaf het Merwedepark

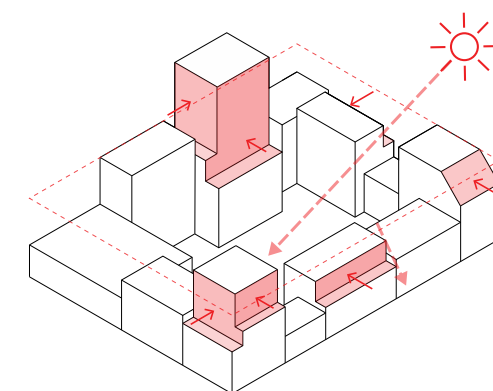
Eenheid in verscheidenheid

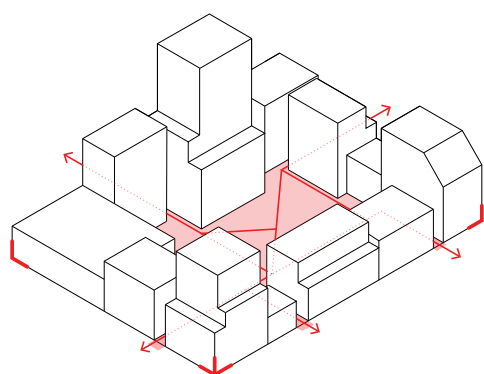
Samengesteld en pandsgewijs

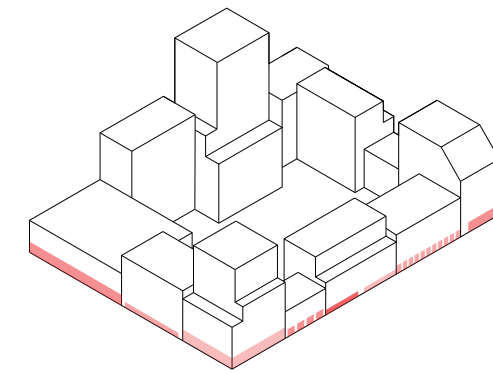
Aflopende dichtheid en hoogte

Licht en lucht

Gekaderd en toegankelijk

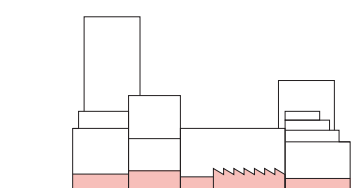

Stad op ooghoogte

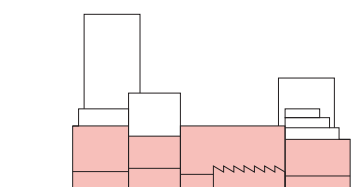
1.6 Stedenbouwkundige principes

In het Stedenbouwkundig Plan Merwede worden de volgende stedenbouwkundige principes gehanteerd:

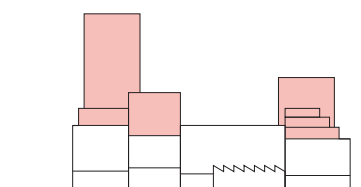
- Eenheid in verscheidenheid
- Samengesteld en pandsgewijs
- Aflopende dichtheid en hoogte
- Licht en lucht
- Gekaderd en toegankelijk
- Stad op ooghoogte

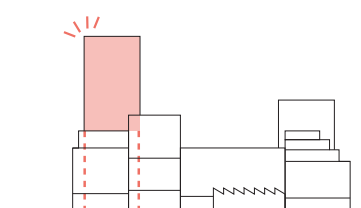
Plint

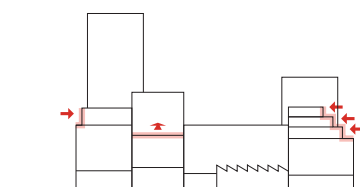
Onderbouw

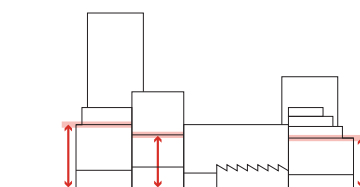
Bovenbouw

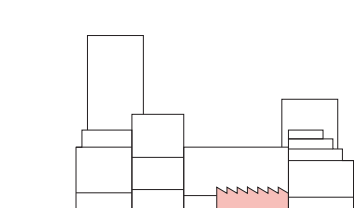
Stedelijk accent

Setback

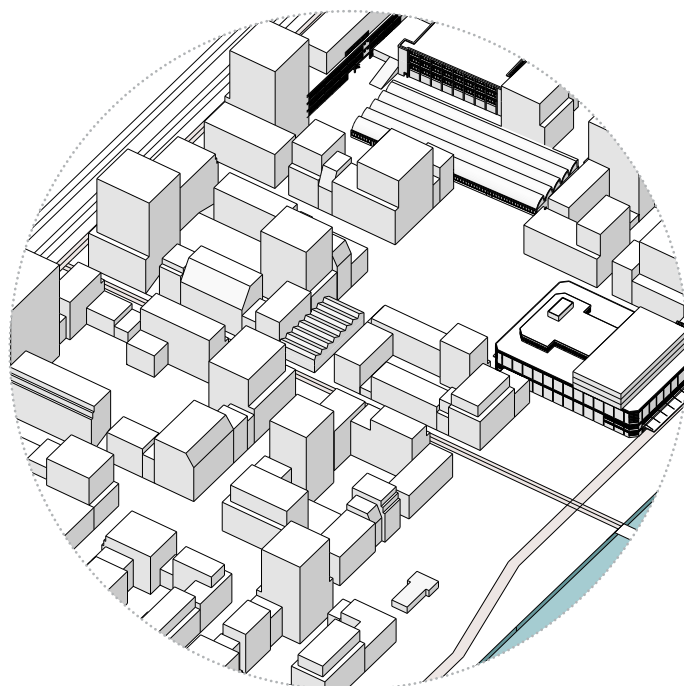

Goothoogte

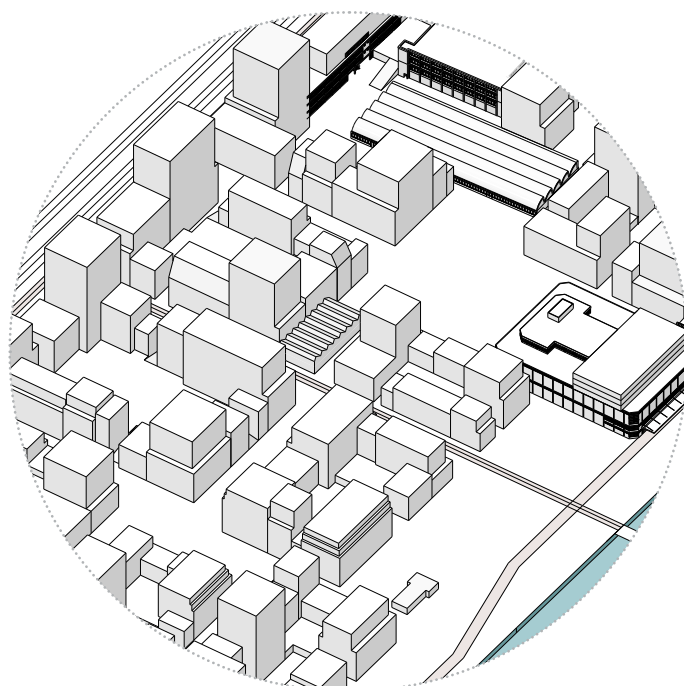

Special

Uitleg termen

Voorbeelduitwerking 1

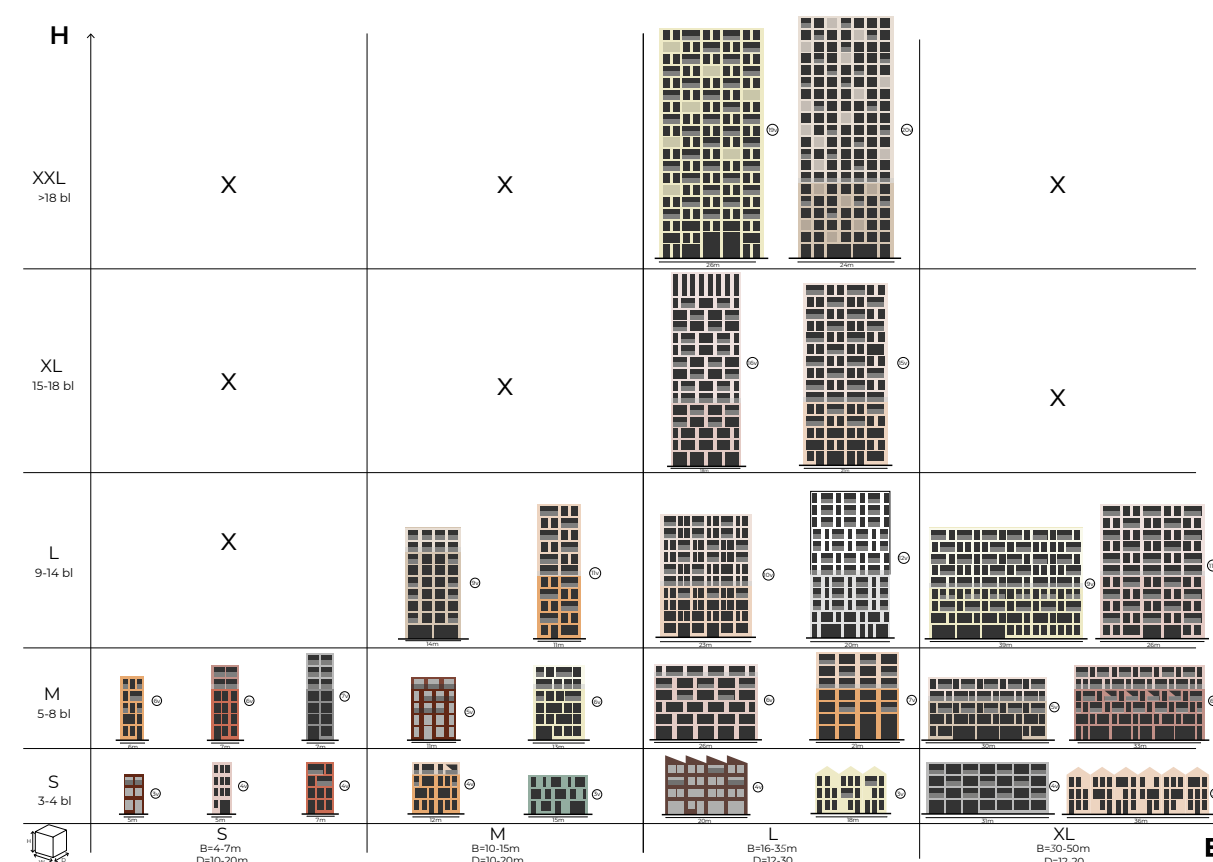
Voorbeelduitwerking 2

Voorbeelduitwerkingen op basis van spelregels uit het stedenbouwkundig plan, waarin de korrel van stadspanden duidelijk zichtbaar is.

1.7 Het stadspand van Merwede

In Merwede komen stadspanden te staan. Kenmerkend voor het plan is de pandsgewijze bebouwing, waarbij de korrel tot uitdrukking komt in voldoende herkenbare verschillen tussen de afzonderlijk leesbare panden (hoogte, breedte, materiaal, kleur, architectonische behandeling).

Ter verduidelijking wordt binnen het BKP een onderscheid in definitie gehanteerd tussen 'functionele gebouwen' en 'architectonische panden'. Een 'functioneel gebouw' kan uit meerdere 'architectonische panden' bestaan ten gunste van het bereiken van de gewenste voor het plan zo cruciale bouwkorrel. Er wordt ingezet op een rijke diversiteit in de korrel, met bijzondere aandacht voor panden die relatief smal en hoog zijn. Dit zijn voornamelijk het type panden dat in de categorie van de 'M-breedte' valt (MM & ML), zoals in het schema hieronder opgenomen.

Voorbeeld van verschillende stadspanden in Merwede (Illustratief)

Voorbeelduitwerking Merwede

DOELSTELLINGEN EN RICHTLIJNEN

Wijkniveau

Doelstelling 1: De wijk Merwede is een eenheid door de veelheid en verscheidenheid aan stadspanden.

De wijk wordt gekenmerkt door een pandsgewijze bebouwing. De afzonderlijke bouwblokken verschillen van vorm en grootte, maar vertonen op gelijke wijze een diversiteit in de samenstelling van gebouwen. Met meer dan tweehonderd gebouwen vormt Merwede een uniek, homogeen, stedelijk veld van gebouwen met wisselende korrelgroottes, een 'zee van gebouwen' indachtig. Merwede wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan architectuuruitingen. De architectuur verschilt van gebouw tot gebouw, zonder dat het contrast wordt opgevoerd. Een selectief palet aan materialen en kleuren draagt bij aan eenheid op wijkniveau, waarbij clustering van stijlen binnen een blok wordt vermeden.

Richtlijn

- 1.1 Een veelheid aan stadspanden met eenheid in verscheidenheid.

Doelstelling 2: Merwede kent een 'zee van plekken'.

De veelheid aan stadspanden voegt zich rond een zee van plekken. Deze openbare en collectieve ruimten hebben een overwegend groen karakter. De set van grotere en kleinere karakteristieke en betekenisvolle plekken (pleinen, parkruimtes en binnentuinen) wordt onderling verbonden door een groen dwaalmilieu. Ook de daktuinen dragen bij aan het groene karakter van de wijk. De stadswijk heeft hoge dichtheden, maar in de openbare ruimte zijn er drukkere en rustigere plekken.

Richtlijn

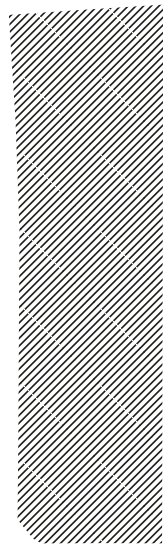
- 2.1 Het ontwerpuitgangspunt voor de openbare en collectieve ruimte is 'groen, tenzij...'.
- 2.2 Plekken worden zodanig ingericht dat sociale ontmoetingen en activiteiten maximaal worden gefaciliteerd en zijn waar mogelijk multifunctioneel.
- 2.3 De wijk heeft een veelkleurig, multifunctioneel en zorgvuldig vormgegeven daklandschap, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de daken die in het zicht zijn en waarbij zo veel mogelijk wordt ingezet op principes als 'een vijfde gevel' of 'een (bruikbare) buitenruimte'.

Doelstelling 3: Menselijke maat en schaal bewerkstelligen binnen een hoogstedelijke wijk.

Om een prettige leefomgeving te creëren in een wijk die een hoge bebouwingsdichtheid kent, is het essentieel om aandacht te hebben voor de menselijke schaal en maat. De beleving op ooghoogte - hoe we de ruimte ervaren als we er doorheen lopen - speelt een sleutelrol in de waardering van de leefomgeving. Het gaat hierbij om de inrichting en de dimensionering van straten, de hieraan gelegen gebouwen en het programma. Vanuit het menselijk perspectief is het met name van belang om zorgvuldig om te gaan met de beleving van de openbare ruimte in relatie tot de onderste bouwlagen.

Richtlijn

- 3.1 Zorgvuldige blok- en gebouwgeleding, waarbij architectonische uitdrukking wordt gegeven aan panden, plinten en goothoogtes en setbacks worden geïntroduceerd. Centraal staat de omgevingskwaliteit voor een stedelijk leven bekeken vanuit menselijk oogpunt, met een focus op de ervaring van de sfeer behorend tot het straatniveau. De realisatie van een schaalverkleining tot menselijke maat en schaal wordt bereikt in de onderbouwlaag van Merwede, gekenmerkt door een pandsgewijze bebouwing met wisselende korrelgrootte en maximale goothoogte.
- 3.2 Faciliteren van levendige plinten, waarbij interactie tussen binnen en buiten wordt gestimuleerd.

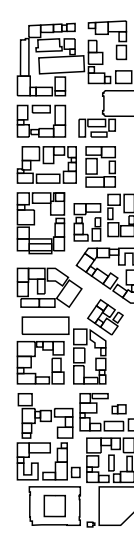
Eén wijk

Eén raamwerk

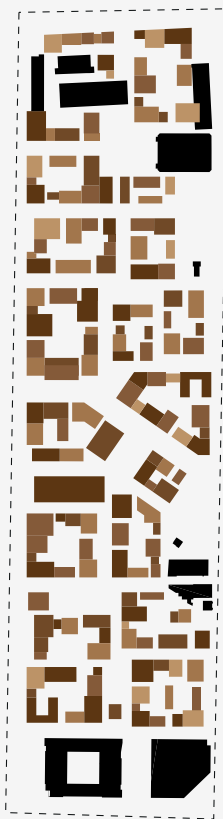

19 bouwblokken

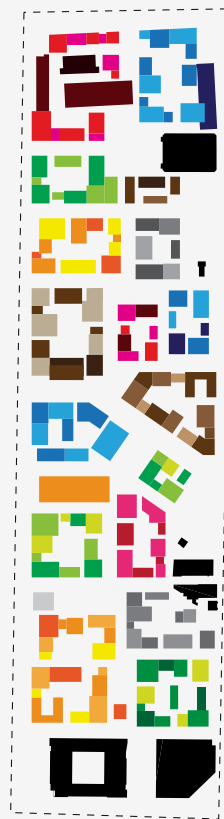

meer dan 200 stadspanden

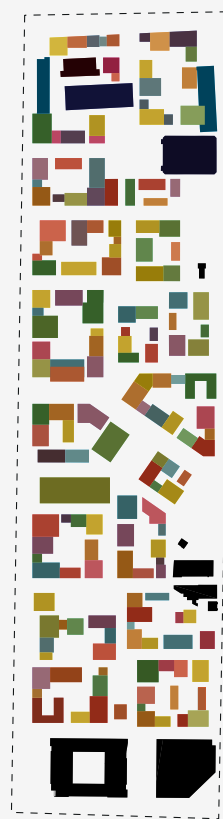
1.1 Een veelheid van stadspanden met eenheid in verscheidenheid.

De gebouwen moeten onderling voldoende van elkaar verschillen; ze hebben dus niet alle een gelijksoortige kleur, materiaal en/of architectonische uitstraling.

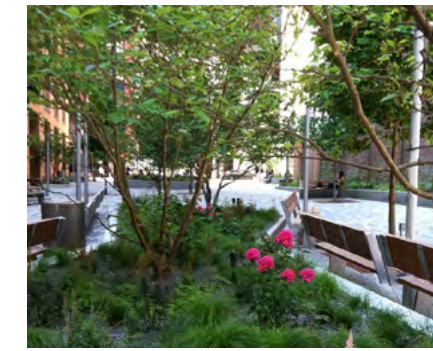

De bouwblokken moeten op gelijke wijze een diversiteit in de samenstelling van gebouwen vertonen. De bouwblokken kennen onderling dus geen onderscheidende karakters.

Er bestaat een balans tussen eenheid en verscheidenheid op het niveau van de wijk Merwede. De homogene verdeling van gebouwen over de wijk kent wisselende korrelgroottes, maar vertoont zich als geheel middels een selectief palet aan gevelmaterialen en kleuren.

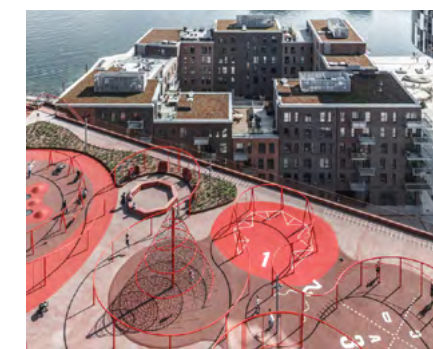
2.1 Het ontwerpuitgangspunt voor de openbare en collectieve ruimte is 'groen, tenzij...!'

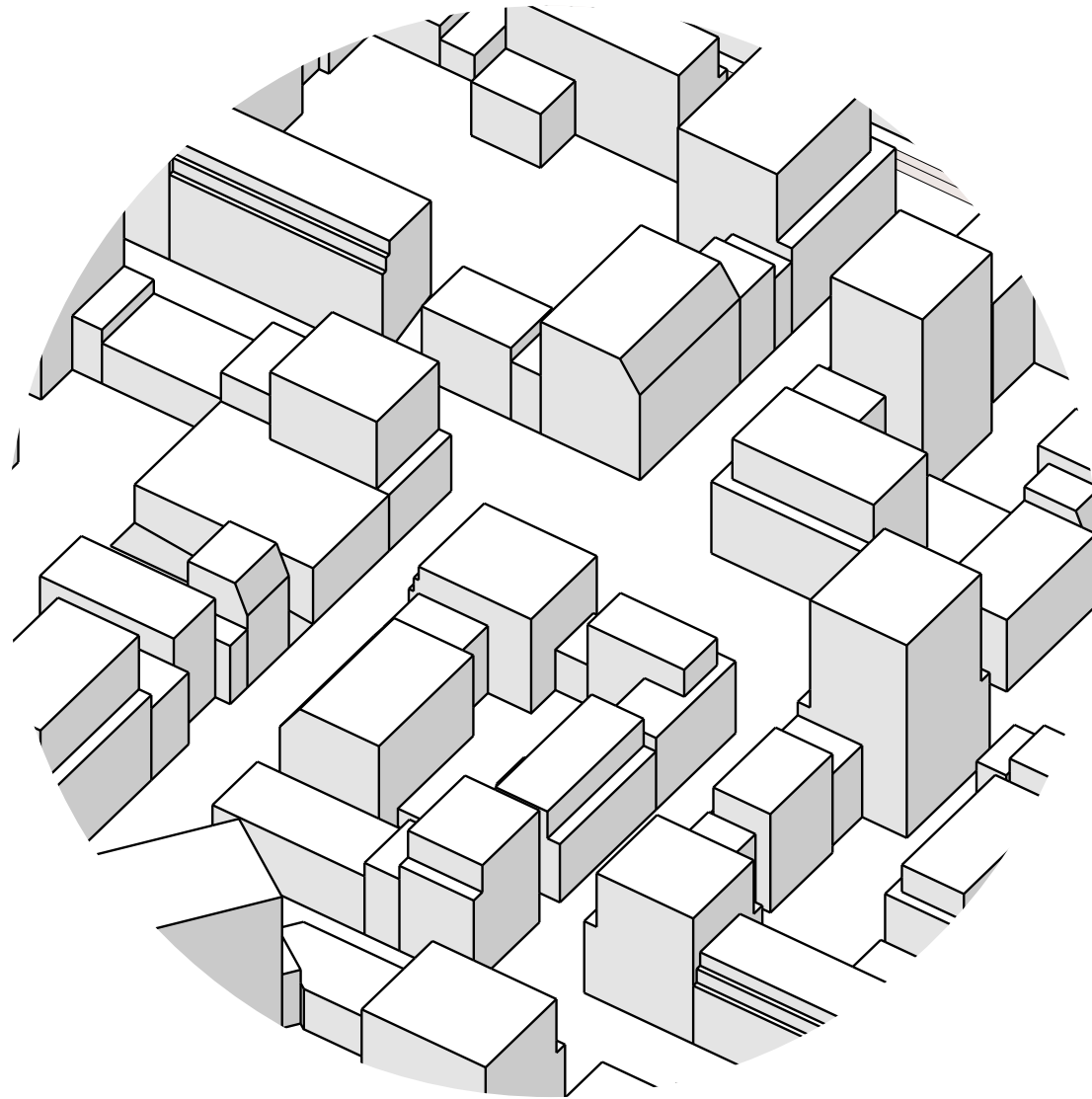
2.2 Plekken worden zodanig ingericht dat sociale ontmoetingen en activiteiten maximaal worden gefaciliteerd en zijn waar mogelijk multifunctioneel.

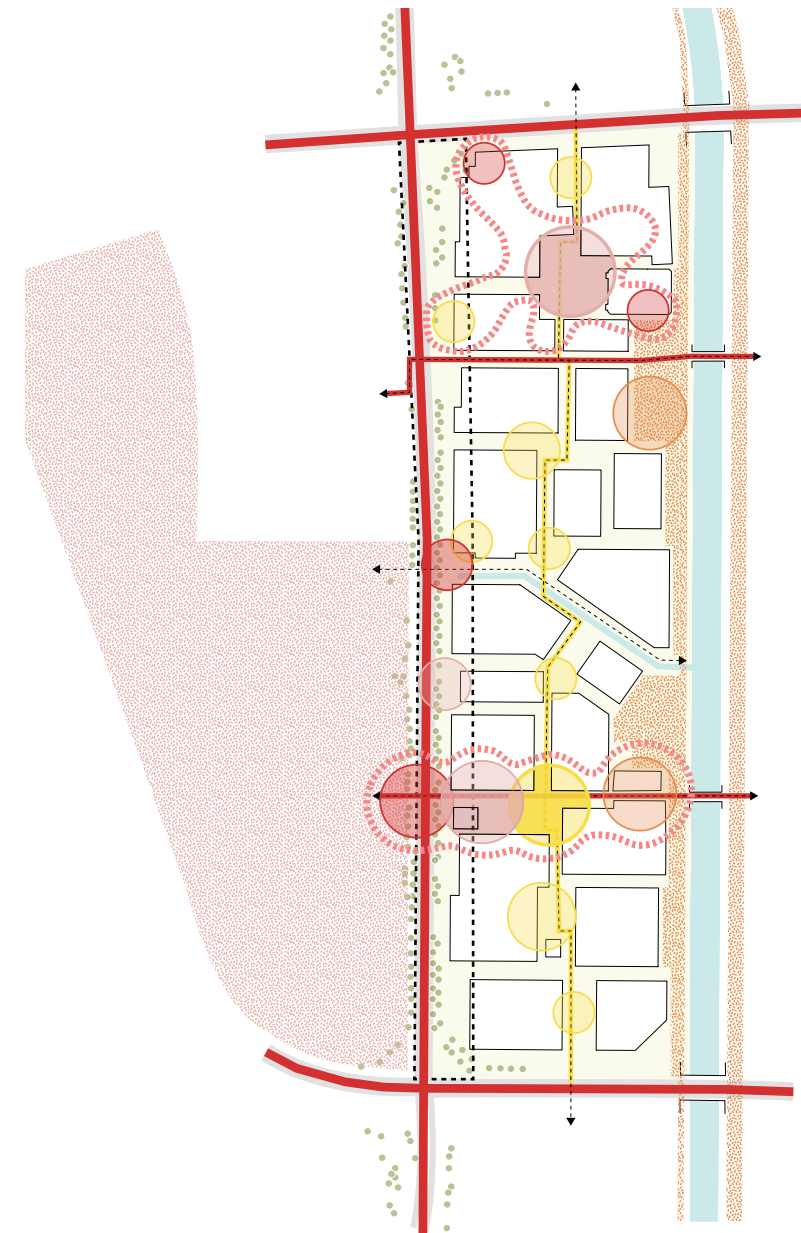
2.3 De wijk heeft een veelkleurig, multifunctioneel en zorgvuldig vormgegeven daklandschap, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de daken die in het zicht zijn en zo veel mogelijk wordt ingezet op principes als 'een vijfde gevel' of 'een (bruikbare) buitenruimte'.

3.1 Zorgvuldige blok- en gebouwgeleding, waarbij architectonische uitdrukking wordt gegeven aan panden, plinten, goothoogtes en setbacks worden geïntroduceerd. Centraal staat de omgevingskwaliteit voor een stedelijk leven bekeken vanuit menselijk oogpunt, met een focus op de ervaring van de sfeer behorend tot het straatniveau. De realisatie van een schaalverkleining tot menselijke maat en schaal wordt bereikt in de onderbouwlaag van Merwede, gekenmerkt door een pandsgewijze bebouwing met wisselende korrelgrootte en maximale goothoogte.

3.2 Faciliteren van levendige plinten, waarbij interactie tussen binnen en buiten wordt gestimuleerd.

Blokniveau

Doelstelling 4: Het bouwblok is samengesteld uit diverse architectonische panden, die zowel aan de buiten- als binnenkant als zodanig herkenbaar zijn.

De bouwblokken in Merwede zijn samengestelde bouwblokken. Zij zijn alle opgebouwd uit diverse stadspanden die onderling verschillen. Naast elkaar staande panden hebben niet dezelfde afmetingen (hoogte, breedte en diepte) en architectonische uitstraling. Dit draagt niet alleen bij aan een menselijke maat, maar geeft de wijk ook een unieke identiteit. Het karakter van 'afleesbare' architectonische panden is overal waarneembaar: op straat, vanuit een woning, in de binnentuinen, op de daktuinen.

Richtlijn

- 4.1 Naast elkaar staande panden hebben verschillende architectonische plinthoogtes.
- 4.2 Naast elkaar staande panden verschillen in breedte; de maximale gevelbreedte van een gebouw is 50 meter.
- 4.3 Naast elkaar staande panden hebben wisselende goothoogtes en dakhoogtes, met forse maar niet zo fors mogelijke hoogteverschillen.
- 4.4 Naast elkaar staande panden verschillen in typologie en architectonische uitstraling. Voldoende verschil op aspecten als typologie, kleur, materiaal, gevelopbouw en buitenruimtes kan meestal het beste worden bereikt door meerdere architectenbureaus aan de opgave te laten werken.

Doelstelling 5: Bouwblokken zijn helder gedefinieerd en afleesbaar.

Bouwblokken worden gekenmerkt door een bebouwing die veelal tegen elkaar aan en in de rooilijn staat. Openingen tussen gebouwen zijn mogelijk, maar van belang is dat het bouwblok als zodanig leesbaar is. Losstaande gebouwen komen weinig voor.

Richtlijn

- 5.1 Gebouwen staan veelal schouder aan schouder.
- 5.2 Onderbrekingen in de wand van het blok doen geen afbreuk aan de leesbaarheid en herkenbaarheid van het bouwblok.
- 5.3 Op de hoeken van het blok staat een gebouw.
- 5.4 De meeste gebouwen staan in de rooilijn.

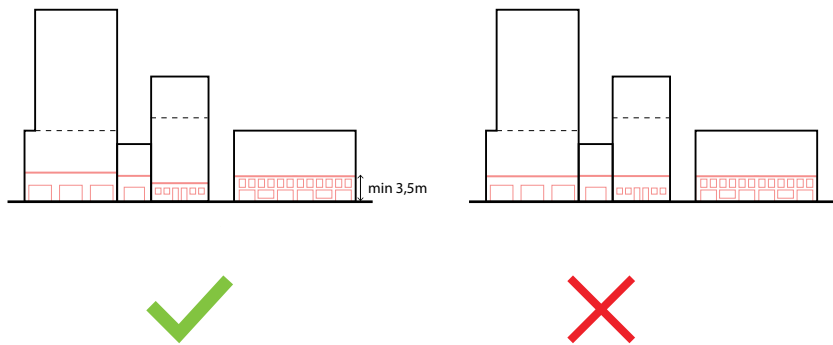
Doelstelling 6: Geen enkel gebouw mag een blok domineren.

Er wordt gestreefd naar een 'beheerst' straatbeeld. Het bouwblok is samengesteld uit verschillende gebouwen en een enkel gebouw kan daarin niet dominant zijn. Dit geldt zowel wat betreft schaal en maat, als wat betreft architectonische uitstraling. Afhankelijk van de korrelgrootte kan een gebouw in meer of mindere mate architectonisch uitbundig worden vormgegeven.

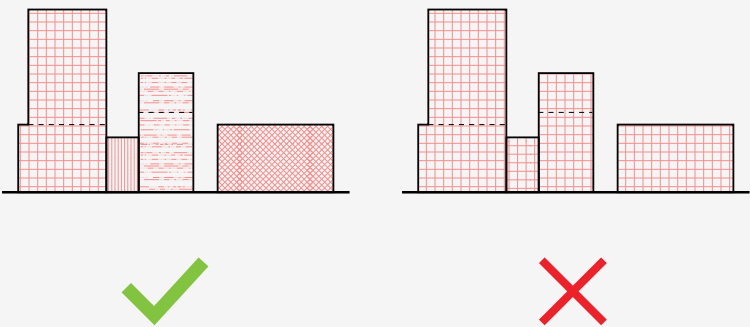
Richtlijn

- 6.1 Naarmate de korrelgrootte kleiner wordt, kan het pand expressiever worden ontworpen.

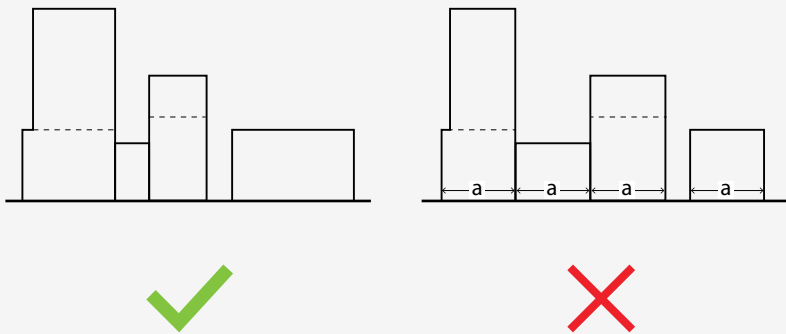
4.1 Naast elkaar staande panden hebben verschillende architectonische plinthoogtes

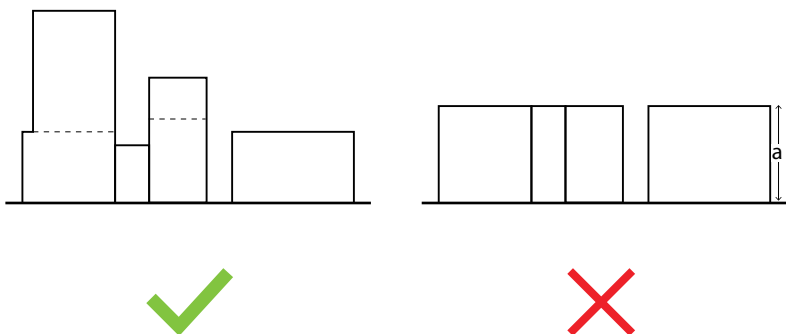
4.4 Naast elkaar staande panden verschillen in typologie en architectonische uitstraling. Voldoende verschil op aspecten als typologie, kleur, materiaal, gevelopbouw en buitenruimtes kan meestal het beste worden bereikt door meerdere architectenbureaus aan de opgave te laten werken.

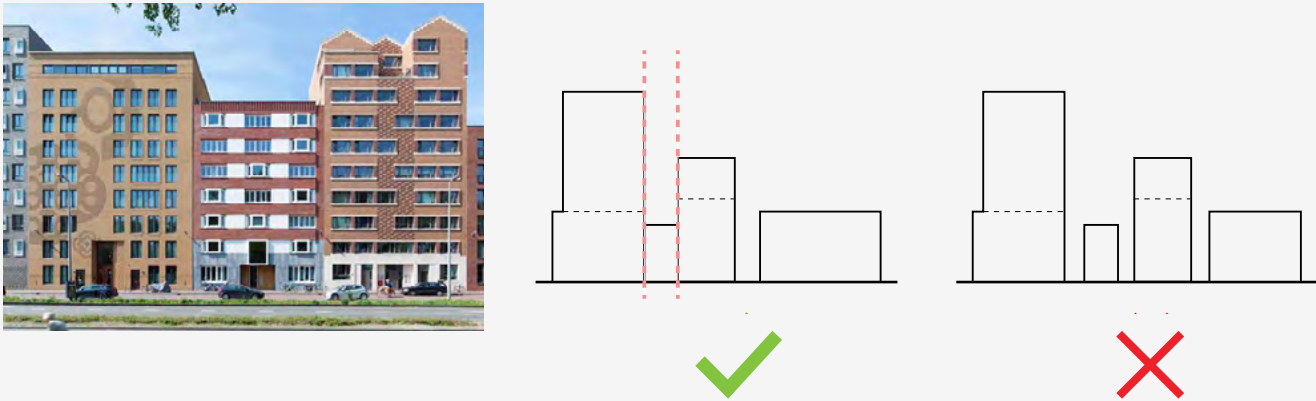
4.2 Naast elkaar staande panden verschillen in breedte; de maximale gevelbreedte van een gebouw is 50 meter.

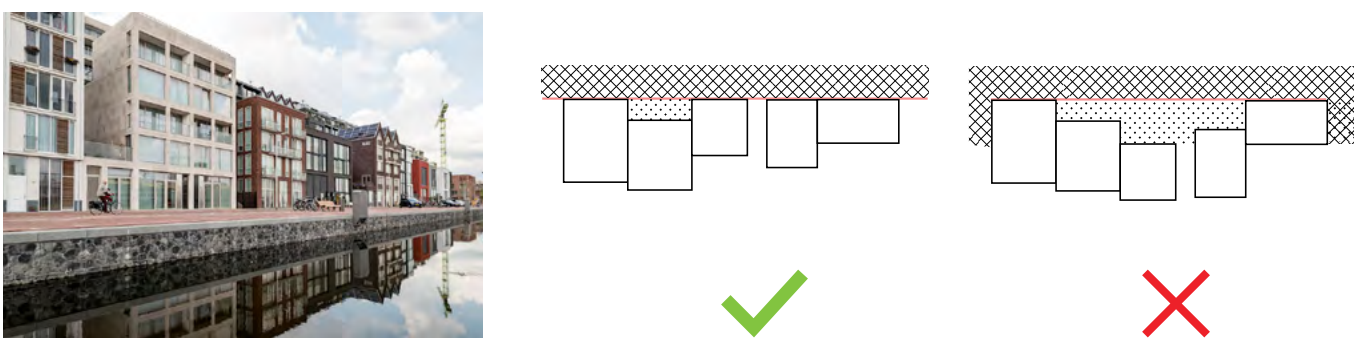
4.3 Naast elkaar staande panden hebben wisselende goothoogtes en dakhoogtes, met forse maar niet zo fors mogelijke hoogteverschillen.

5.1 Panden staan veelal schouder aan schouder.

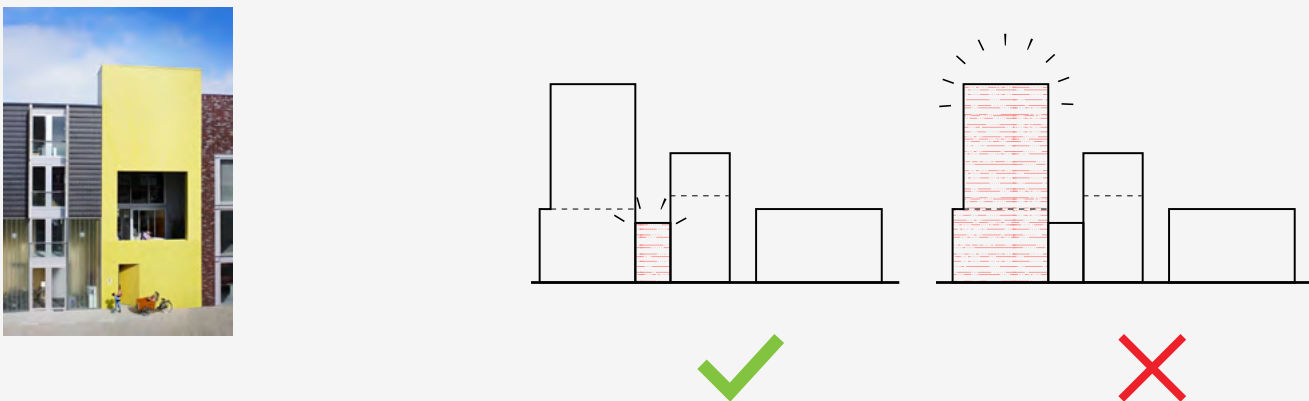
5.4 De meeste panden staan in de rooilijn

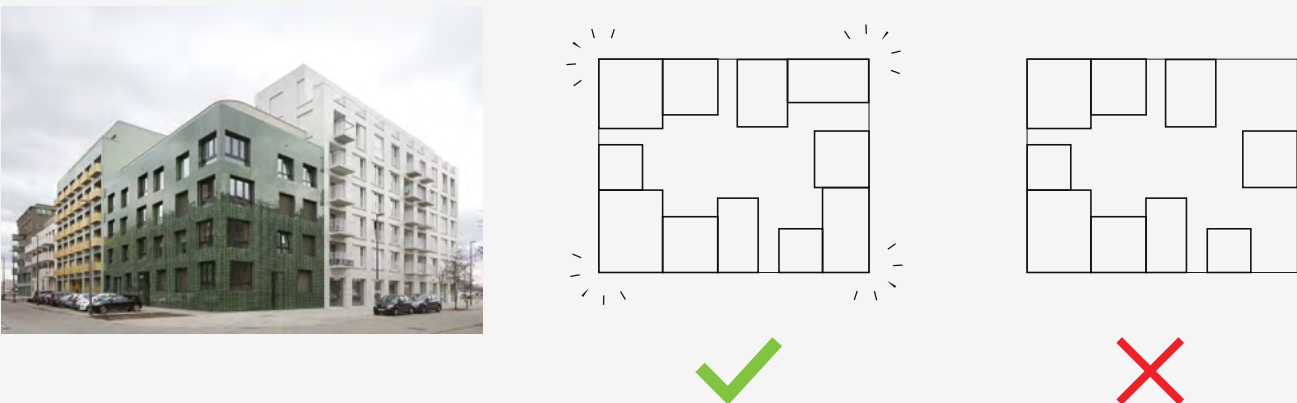
5.2 Onderbrekingen in de wand van het blok doen geen afbreuk aan de leesbaarheid en herkenbaarheid van het bouwblok.

6.1 Naarmate de korrelgrootte kleiner wordt, kan het pand expressiever worden ontworpen.

5.3 Op de hoeken van het blok staat een gebouw.

Gebouwniveau

Doelstelling 7: De bebouwing presenteert zich als zelfstandige architectonische panden.

De pandsgewijze opbouw van Merwede komt tot uitdrukking op het gebouwniveau. We maken een onderscheid tussen de definitie van de term 'functioneel gebouw' en 'architectonisch pand'. We streven naar sterk verschillende en zelfstandig herkenbare panden die bij voorkeur zijn gestoeld op aparte gebouwen met een eigen programma. Hybride oplossingen zijn mogelijk, waarbij één 'functioneel gebouw' zich in zijn architectonische verschijningsvorm toont als verschillende panden. Ieder architectonisch pand is uniek en heeft in principe een samenhangende en eenduidige beeldtaal, waarbij architectonische en typologische vernieuwing, innovatie en inventiviteit worden aangemoedigd.

Richtlijn

- 7.1** Ieder gebouw is (bij voorkeur) organisatorisch een zelfstandige eenheid, met zo veel mogelijk een eigen ontsluitingsstructuur. Een herkenbare hoofdentree in de plint versterkt het karakter als zelfstandig pand.
- 7.2** Panden hebben een heldere en eenduidige basisvorm.
- 7.3** Alle zichtbare gevels, dus inclusief prominente zijgevels en alle achtergevels, worden als volwaardige gevels ontworpen.

Doelstelling 8: Gebouwen kenmerken zich door een robuustheid, stevigheid en zelfstandigheid.

Gebouwen in Merwede hebben het voorkomen van een zelfstandig pand. Ze stralen een zekere mate van robuustheid en stevigheid uit. Passende associaties bij het type bebouwing dat hier wordt nagestreefd zijn: een gebouw dat 'met zijn voeten op de grond staat', 'niet omvalt als er geen burens zijn' en 'van onder zwaarder is dan van boven'.

Richtlijn

- 8.1** Een pand staat met de voeten op de grond.
- 8.2** De plint draagt het pand en nodigt uit.
- 8.3** De scheiding tussen panden is een rechte lijn van dak tot maaiveld.
- 8.4** Gevels hebben een substantiële massa en dieptewerking, waarbij de architectonische uitdrukking min of meer strookt met de logica van de krachtsafdracht.

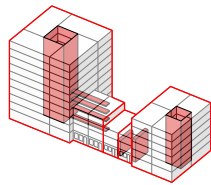
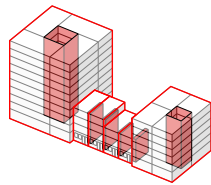
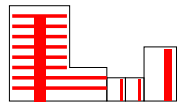
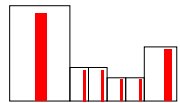
Doelstelling 9: Voor een goede aansluiting tussen gebouw en maaiveld hanteren we de principes van de stad op ooghoogte.

De aansluiting van een (hoog) gebouw met het maaiveld vraagt om zorgvuldig ontwerp. In relatie tot beeldkwaliteit is aandacht nodig voor de ervaring van de leefomgeving. Voor de menselijke beleving op ooghoogte is met name de aanhechting van de onderste bouwlagen met het maaiveld van belang. De verticale geleiding van het bouwvolume staat centraal.

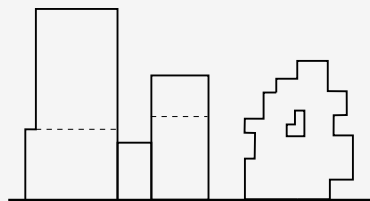
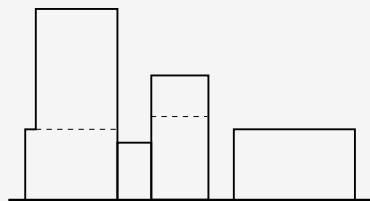
Richtlijn

- 9.1** Bouwdelen boven de maximale goothoogte worden in zijn geheel of getrapt teruggelegd.
- 9.2** Hoge gebouwen hebben een goede aanhechting met het maaiveld, waarbij een stedelijke laag ontstaat.

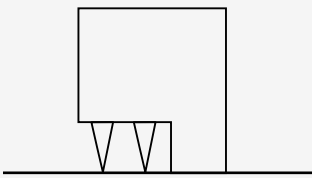
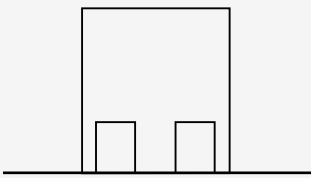
7.1 Ieder gebouw is (bij voorkeur) organisatorisch een zelfstandige eenheid, met zo veel mogelijk een eigen ontsluitingsstructuur. Een herkenbare hoofdentree in de plint versterkt het karakter als zelfstandig pand.

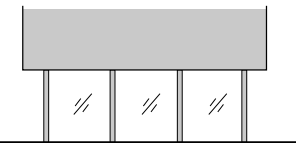
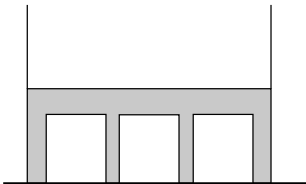
7.2 Panden hebben een heldere en eenduidige basisvorm.

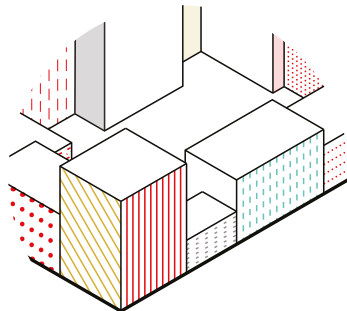
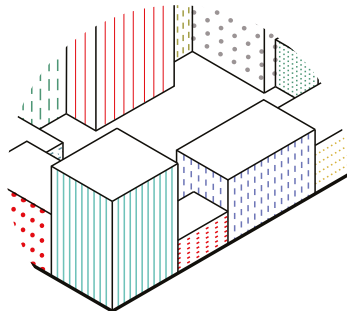
8.1 Een pand staat met zijn voeten op de grond.

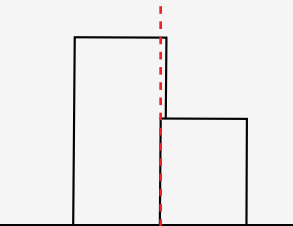
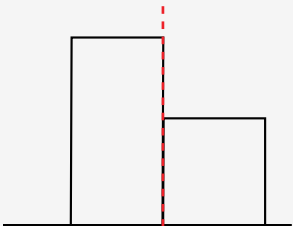
8.2 De plint draagt het pand en nodigt uit.

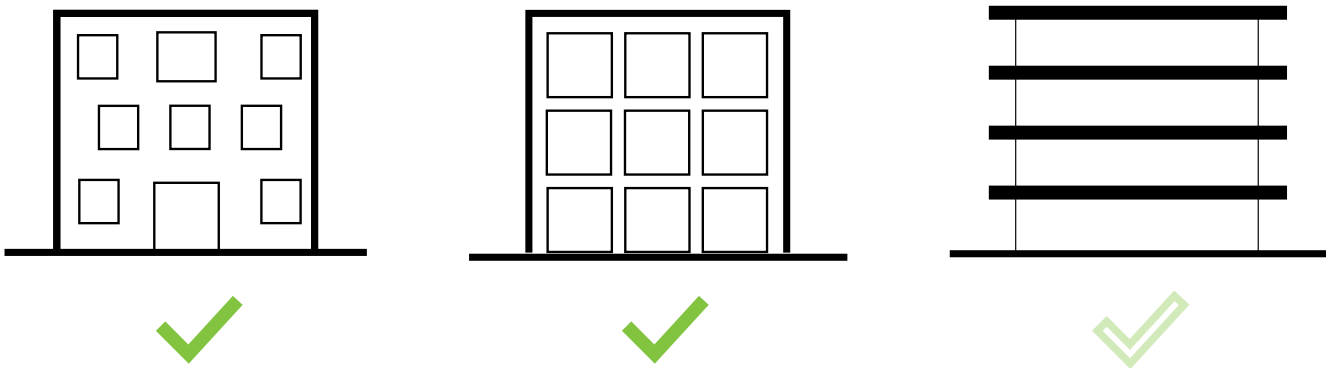
7.3 Alle zichtbare gevels, dus inclusief prominente zijgevels en alle achtergevels, worden als volwaardige gevels ontworpen.

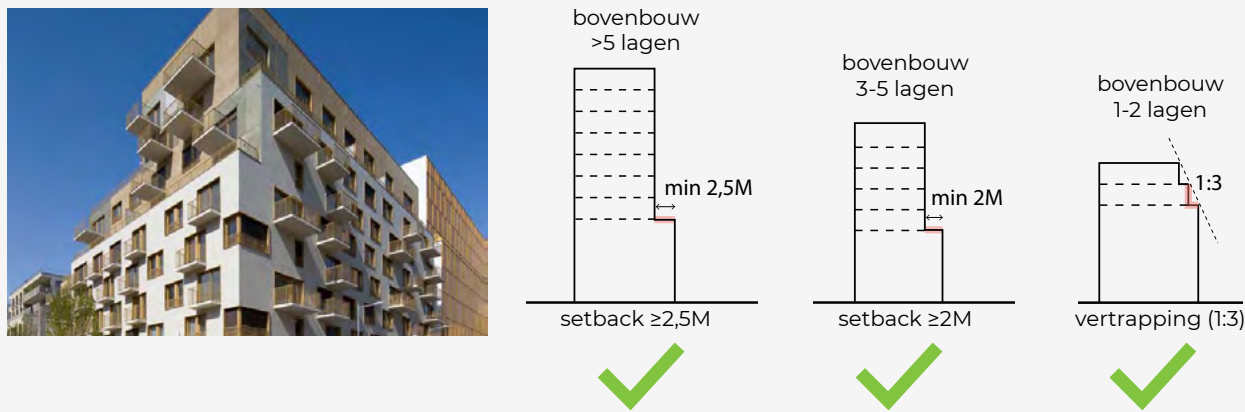
8.3 De scheiding tussen panden is een rechte lijn van dak tot maaiveld.

8.4 Gevels hebben een substantiële massa en dieptewerking, waarbij de architectonische uitdrukking min of meer strookt met de logica van de krachtsafdracht.

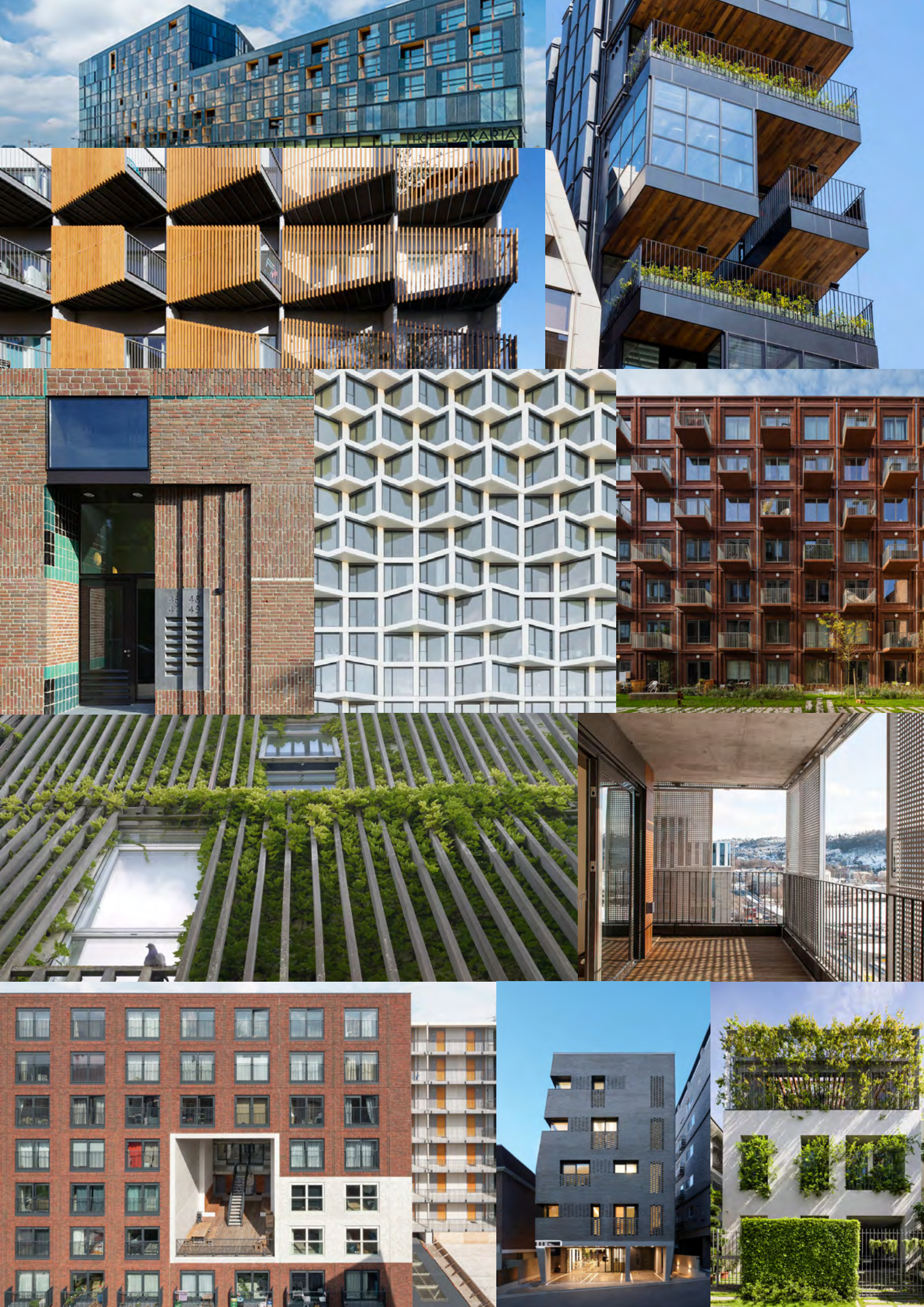

9.1 Bouwdelen boven de goothoogte worden in zijn geheel of getrappt teruggelegd.

9.2 Hoge gebouwen hebben een goede aanhechting met het maaiveld, waarbij een stedelijke laag ontstaat.

Elementniveau

Doelstelling 10: Gebouwen hebben een herkenbare plastic met reliëf, tactiliteit en zorgvuldige detaillering.

Er wordt gestreefd naar gebouwen ‘die met liefde zijn gemaakt’ en die met een rijkelijk geschakeerd uiterlijk een levendig stedelijk beeld bewerkstelligen. In Merwede zijn gebouwen niet uitbundig sculpturaal of spectaculair volumetrisch van opzet, maar wordt een relatief eenvoudige hoofdvorm als bouwvolume juist bijzonder door de aandacht voor materialiteit en detaillering. Een spel van reliëf, diepte, licht en schaduwwerking, glans en tactiliteit prikkelt de zintuigelijke ervaring en sensatie bij het zien (en voelen) van een gebouw.

Richtlijn

- 10.1** Balkons zijn vormgegeven als een onderdeel van het architectonisch concept voor het bouwvolume.
- 10.2** Gevelopeningen vormen een verrijking van de ruimtelijke geleding van de bouwmassa. Glas is onderschikt aan het gevelmateriaal en de leesbaarheid van de gevel staat voorop.
- 10.3** Gevels voorzien van negges met verschillende dieptes dragen bij aan een leesbare en levendige gevelopbouw.
- 10.4** Groene gevels en zonnepanelen aan de gevel worden als integraal onderdeel van het gevelbeeld ontworpen en zijn volwaardig onderdeel van de beeldtaal en gevelcompositie.
- 10.5** Dakinstallaties blijven zo veel mogelijk uit het zicht of worden architectonisch of groen ingepast. Hoe lager het dakvlak, hoe meer aandacht hiervoor.
- 10.6** Gebouwen hebben een architectonische beëindiging.

Doelstelling 11: De bebouwing kent een eenheid binnen de verscheidenheid van verschijningsvormen, volgend uit een selectief palet aan gevelmaterialen en kleuren.

Een palet aan gevelmaterialen en kleuren draagt bij aan het bewerkstellingen van eenheid op het niveau van heel Merwede. Tegelijkertijd biedt het vrijheid voor architectonische expressie per gebouw, door unieke combinaties van kleur, materiaal en wijze van afwerking.

Richtlijn

- 11.1** Gebruik materialen die verouderen, niet vervuilen.
- 11.2** Materialen worden zoveel mogelijk in hun natuurlijke uitstraling getoond.
- 11.3** Per pand wordt gebruik gemaakt van een hoofdmateriaal of kleur. Hoofdmaterialen en basiselementen passen binnen het kleurenpalet van aardetinten en natuurlijke kleuren.

10.1 Balkons zijn vormgegeven als een onderdeel van het architectonisch concept voor het bouwvolume.

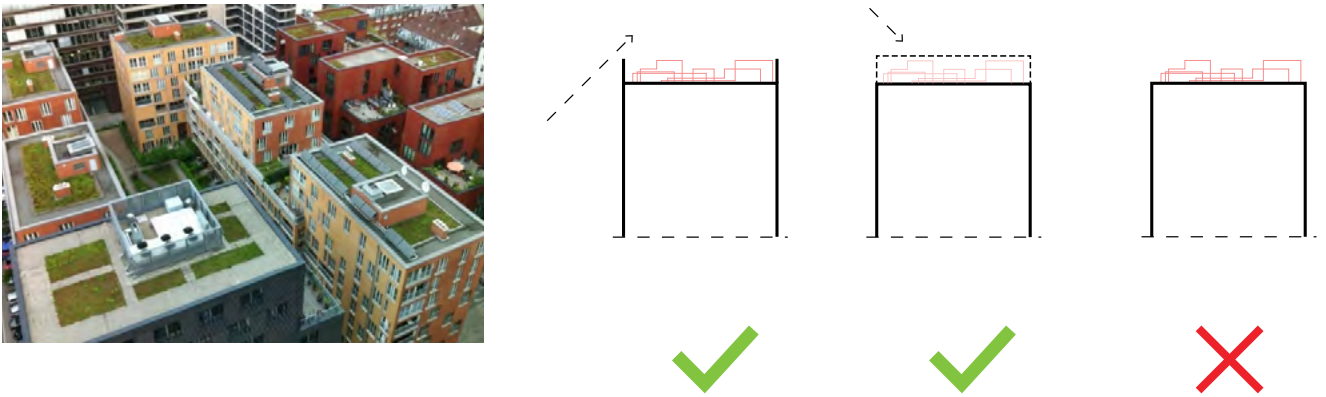
10.4 Groene gevels en zonnepanelen aan de gevel worden als integraal onderdeel van het gevelbeeld ontworpen en zijn volwaardig onderdeel van de beeldtaal en gevelcompositie.

10.2 Gevelopeningen vormen een verrijking van de ruimtelijke geleding van de bouwmassa. Glas is onderschikt aan het gevelmateriaal en de leesbaarheid van de gevel staat voorop.

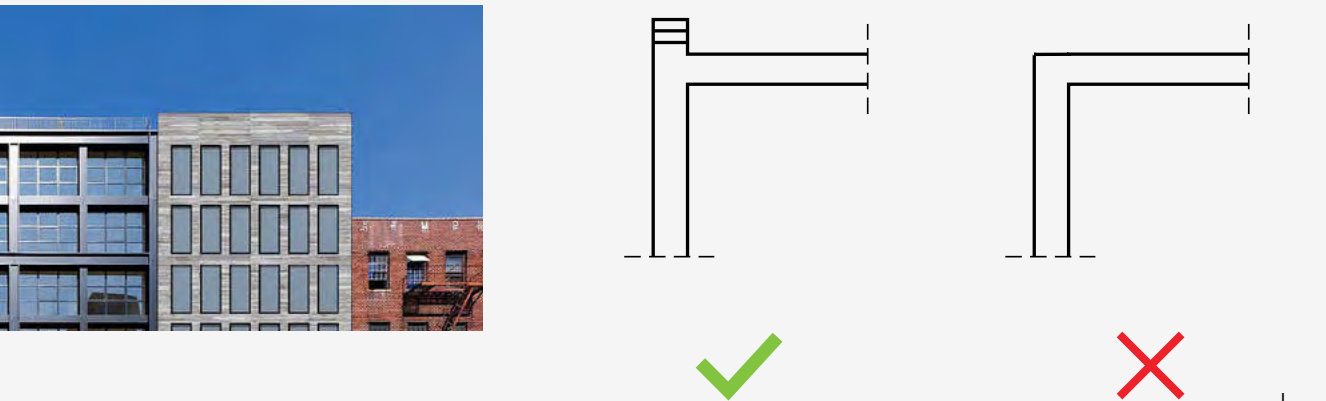
10.5 Dakinstallaties blijven zo veel mogelijk uit het zicht of worden architectonisch of groen ingepast. Hoe lager het dakvlak, hoe meer aandacht hiervoor.

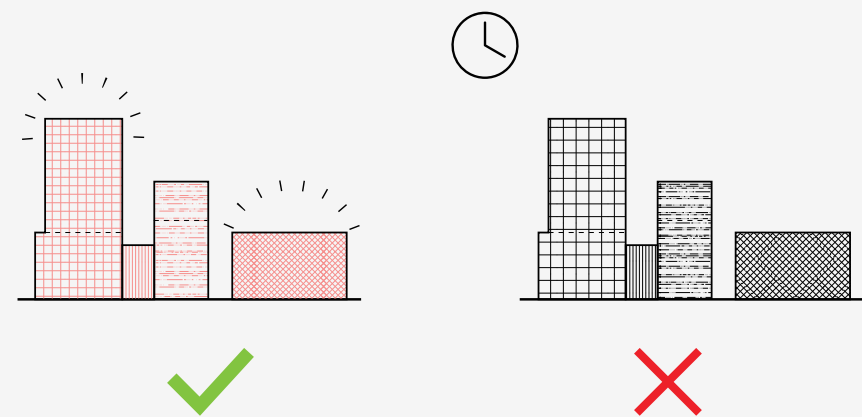
10.3 Gevels voorzien van negges met verschillende dieptes dragen bij aan een leesbare en levendige gevelopbouw.

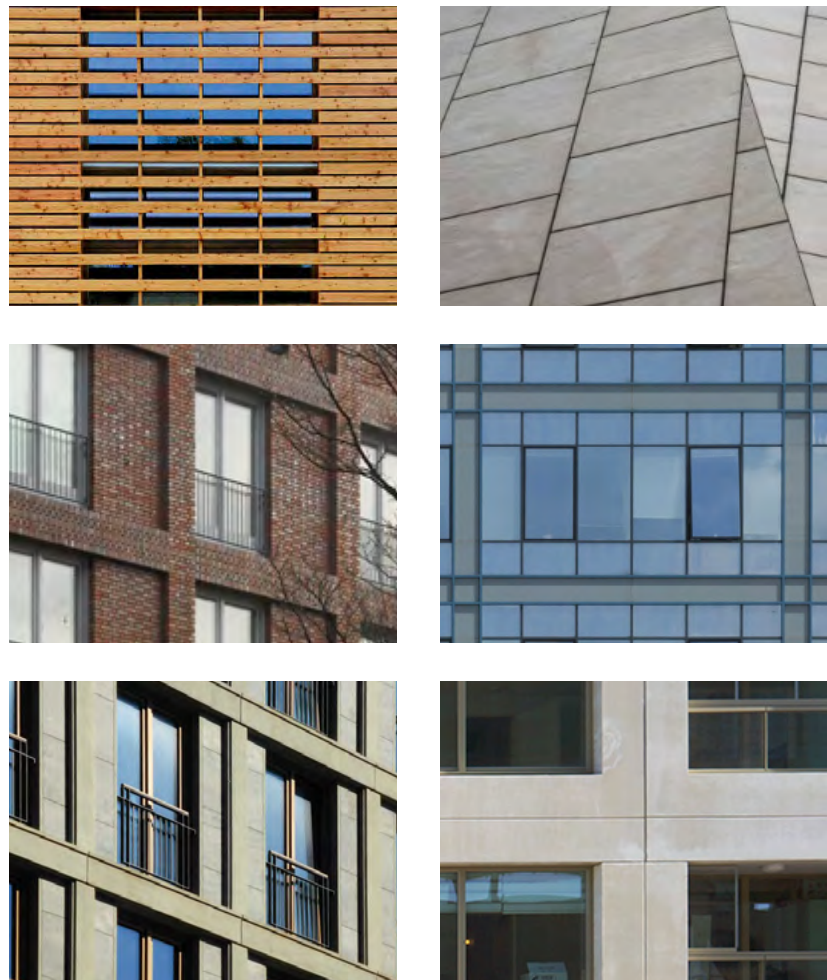
10.6 Gebouwen hebben een architectonische beëindiging.

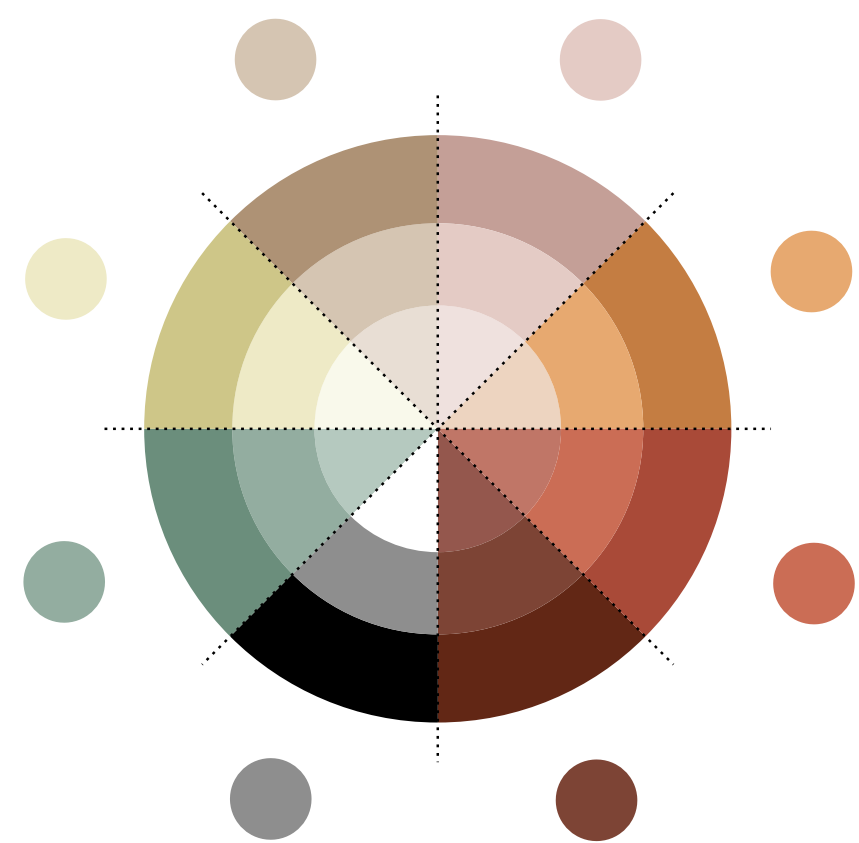
11.1 Gebruik materialen die verouderen, niet vervuilen.

11.2 Materialen worden zoveel mogelijk in hun natuurlijke uitstraling getoond.

11.3 Per pand wordt gebruik gemaakt van een hoofdmateriaal of kleur. Hoofdmateriaal en basiselementen passen binnen het kleurenpalet van aardetinten en natuurlijke kleuren.

Overgang domein

Doelstelling 12: De openbare ruimte nodigt uit tot ontmoeten en is zo groen mogelijk.

In de intensief bebouwde omgeving vervult de openbare ruimte een essentiële rol in het realiseren van een prettige leefomgeving. Vanwege het autovrije karakter is het mogelijk de openbare ruimte zeer groen in te richten, afgestemd op de wensen van mens, dier en plant. Het is zowel de plek van ontmoeting en verblijf als een ruimte waar doorheen wordt bewogen en die plekken verbindt.

Richtlijn

12.1 Het centrale ontwerpuitsgangspunt voor de openbare en collectieve ruimte is 'groen, tenzij...'.

Doelstelling 13: De binnenterreinen zijn publiek toegankelijk.

De bouwblokken hebben binnentuinen. Deze terreinen kennen een collectief gebruik met zeggenschap vanuit de bewoners, maar zij zijn in ieder geval overdag publiek toegankelijk. Zij bieden ruimte voor ontspanning, ontmoeting en dragen door het publiek toegankelijke karakter bij aan de doorwaadbaarheid van de wijk.

Richtlijn

- 13.1** De binnentuinen hebben een groen karakter.
- 13.2** Elke binnentuin is publiek toegankelijk, maar eventueel afsluitbaar.
- 13.3** Elke binnentuin kent een eigen inrichting en is nadrukkelijk anders vormgegeven dan de openbare ruimte aan de buitenkant van de blokken.
- 13.4** De binnentuinen zijn goed zichtbaar vanaf de openbare ruimte.

Doelstelling 14: Aan de openbare ruimte grenzende gevels en buitenruimtes zijn levendig en nodigen uit tot ontmoeten, maar bieden ook voldoende privacy.

Het succes van de toekomstige levendigheid op straat is sterk afhankelijk van de detaillering en zorg waarmee de stad op ooghoogte wordt ontworpen. Dit heeft betrekking op de plinten, de overgangszones tussen binnen en buiten, tussen openbaar, collectief en privaat. Alle woningen beschikken over een bepaalde kwaliteit ten aanzien van de omgeving, zoals een wijds uitzicht of juist een nauwe relatie met de openbare ruimte. Aan de straatzijde is aandacht voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de plinten die zoveel mogelijk zijn geactiveerd met publieke en commerciële functies, met gebouwentrees en woon(-werk) ruimten en dus niet alleen met slaapkamers. Functies en voordeuren op straatniveau vergroten niet alleen de levendigheid, maar ook de sociale controle. Erfafscheidingen bieden voldoende privacy, maar belemmeren geen interactie.

Richtlijn

- 14.1** Plinten zijn door het gehele gebied minimaal 3,5 meter hoog (vrije hoogte), met uitzondering van plekken waar mag worden verwacht dat deze voornamelijk de functie wonen hebben.
- 14.2** Aan de straatzijde krijgen gebouwen zo min mogelijk dode plinten. Er is een levendige programmering van de plint met commerciële functies, gebouwentrees en woon(-werk)ruimten.
- 14.3** Overgangszone voor de gevel nodigt uit tot verblijf.
- 14.4** Erfafscheidings zijn groen of, indien gebouwd, niet hoger dan 1 meter.
- 14.5** Op maaiveld wordt de ruimte tot aan de rooilijn behorend tot het bouwblok altijd ingevuld en gematerialiseerd volgens het principe: één rechte lijn tussen bouwblok en inrichting openbare ruimte. Op maaiveld wordt de ruimte tot aan de rooilijn behorend tot het bouwblok altijd ingevuld en gematerialiseerd volgens het principe: één rechte lijn tussen bouwblok en inrichting openbare ruimte. Dit geldt dus zowel bij bebouwing op de rooilijn (inclusief negges), als bij terugliggende bebouwing ten opzichte van de rooilijn en bij een 'missend pand' in het blok, zoals bij een steeg, poort of entree tot de binnentuin.
- 14.6** Lagere daken zijn toegankelijk, bruikbaar en zo groen mogelijk, en worden bij voorkeur gebruikt als collectieve buitenruimtes.
- 14.7** Nutsvoorzieningen en toegangen tot (fiets)parkeergarages zijn zorgvuldig verwerkt en passen in het architectonisch beeld van de gehele gevel. Ingangen van fietsenstallingen zijn goed zichtbaar aan de buitenkant van het blok, maar domineren de gevel niet.

12.1 Het centrale ontwerpuitgangspunt voor de openbare en collectieve ruimte is 'groen, tenzij...' .

13.3 Elke binnentuin kent een eigen inrichting en is nadrukkelijk anders vormgegeven dan de openbare ruimte aan de buitenkant van de blokken.

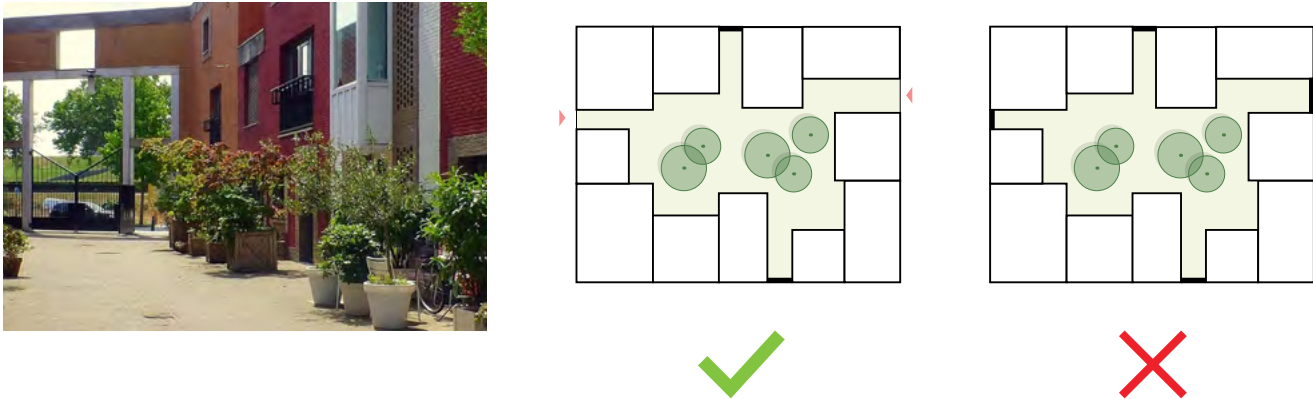
13.1 De binnentuinen hebben een groen karakter.

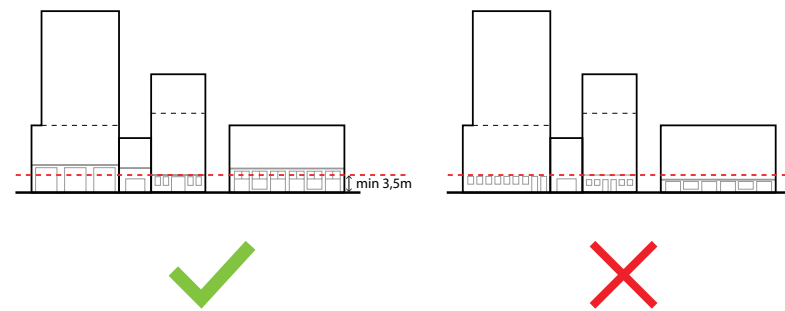
13.4 De binnentuinen zijn goed zichtbaar vanaf de openbare ruimte.

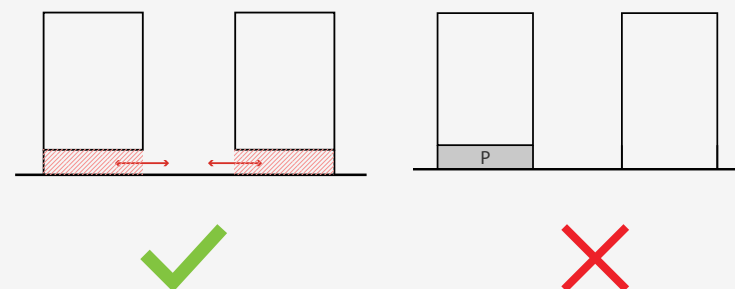
13.2 Elke binnentuin is publiek toegankelijk, maar eventueel afsluitbaar.

14.1 Plinten zijn door het gehele gebied minimaal 3,5 meter hoog (vrije hoogte), met uitzondering van plekken waar mag worden verwacht dat deze voornamelijk de functie wonen hebben.

14.2 Aan de straatzijde krijgen gebouwen zo min mogelijk een dode plint. Er is zo veel mogelijk een levendige programmering van de plint met commerciële functies, gebouwentrees en woon(-werk) ruimten.

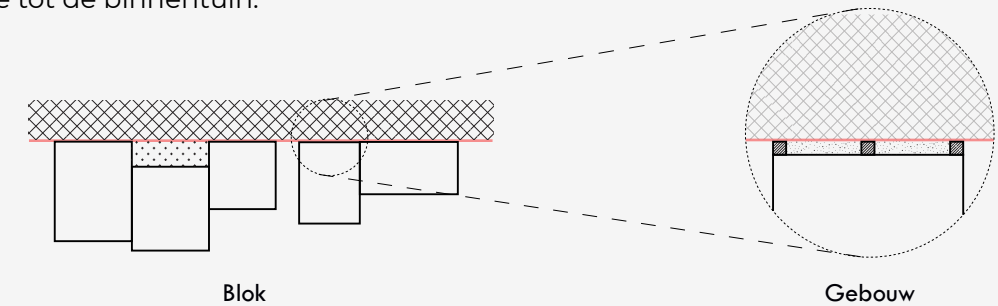

14.3 Overgangszone voor de gevel nodigt uit tot verblijf.

14.4 Erfscheidingen zijn groen of, indien gebouwd, niet hoger dan 1 meter.

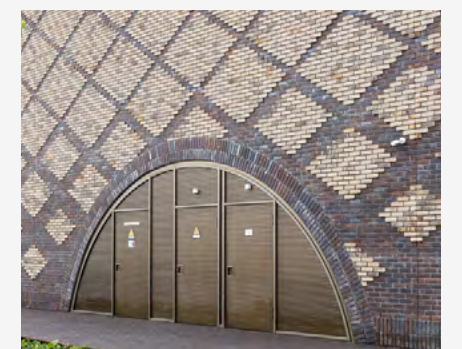
14.5 Op maaiveld wordt de ruimte tot aan de rooilijn behorend tot het bouwblok altijd ingevuld en gematerialiseerd volgens het principe: één rechte lijn tussen bouwblok en inrichting openbare ruimte. Dit geldt dus zowel bij bebouwing op de rooilijn (inclusief negges), als bij terugliggende bebouwing ten opzichte van de rooilijn en bij een 'missend pand' in het blok, zoals bij een steeg, poort of entree tot de binnentuin.

14.6 Lagere daken zijn toegankelijk, bruikbaar en zo groen mogelijk, en worden bij voorkeur gebruikt als (collectieve) buitenruimtes

14.7 Nutsvoorzieningen en toegangen tot (fiets)parkeergarages zijn zorgvuldig verwerkt en passen in het architectonisch beeld van de gehele gevel. Ingangen van fietsenstallingen zijn goed zichtbaar aan de buitenkant van het blok, maar domineren de gevel niet.

Publiek gebouw

Doelstelling 15: Een aantal gebouwen zijn wat betreft maat en schaal afwijkend, bieden ruimte aan bijzondere programma's en dienen als oriëntatiepunten in het plan.

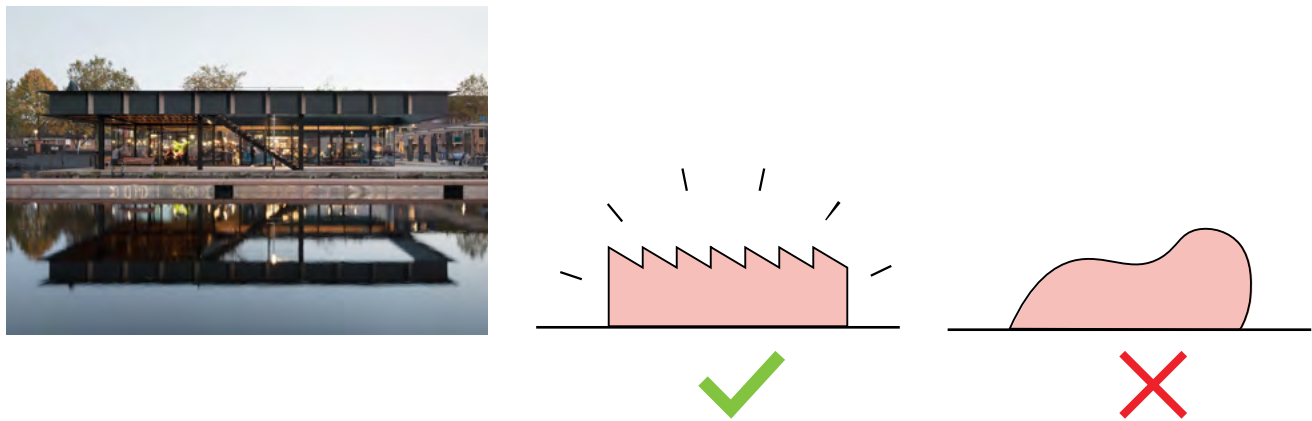
Een aantal gebouwen onttrekt zich aan de regels van het samengestelde bouwblok: nieuwe 'specials', bestaande gebouwen en de middelbare school. De specials staan op prominente plekken binnen Merwede en worden nieuwe, identiteitdragende gebouwen van de nieuwe wijk. Zij moeten tevens een prominente functie kunnen huisvesten.

Richtlijn

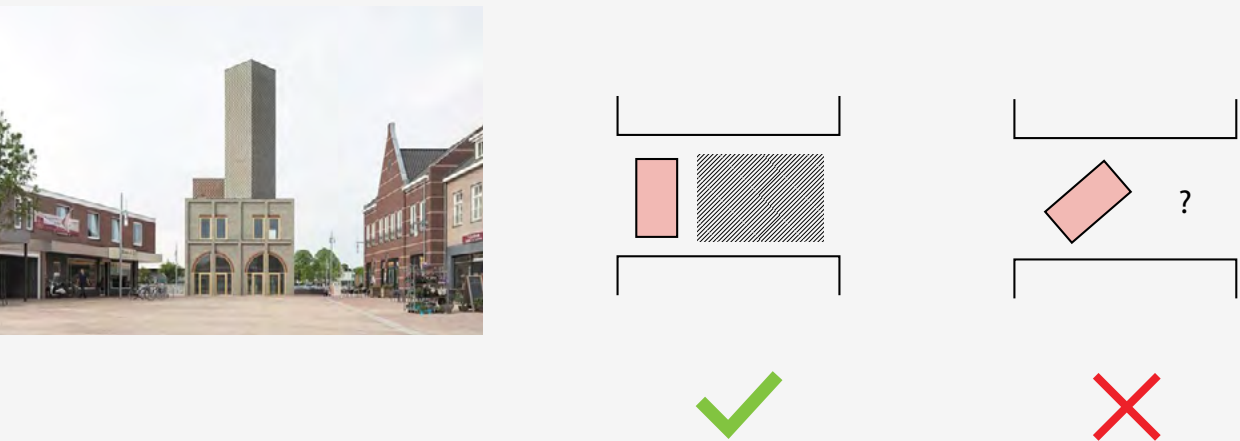
- 15.1 Nieuwe specials refereren op een eigentijdse wijze aan een industriële typologie.
- 15.2 Bij bestaande specials toont een aanbouw of optopping zich als een nieuwe tijdslaag.
- 15.3 Gevels grenzend aan de openbare ruimte hebben een openbaar karakter.
- 15.4 Het gebouw draagt bij aan een heldere ruimtedefinitie, middels positionering, bouwvolume en oriëntatie.

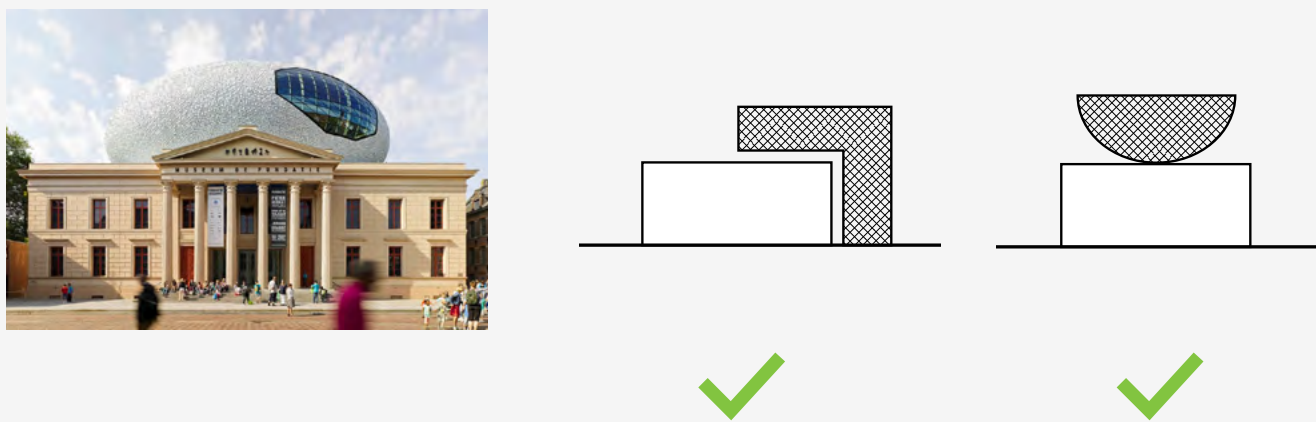
15.1 Nieuwe specials refereren op een eigentijdse wijze aan een industriële typologie.

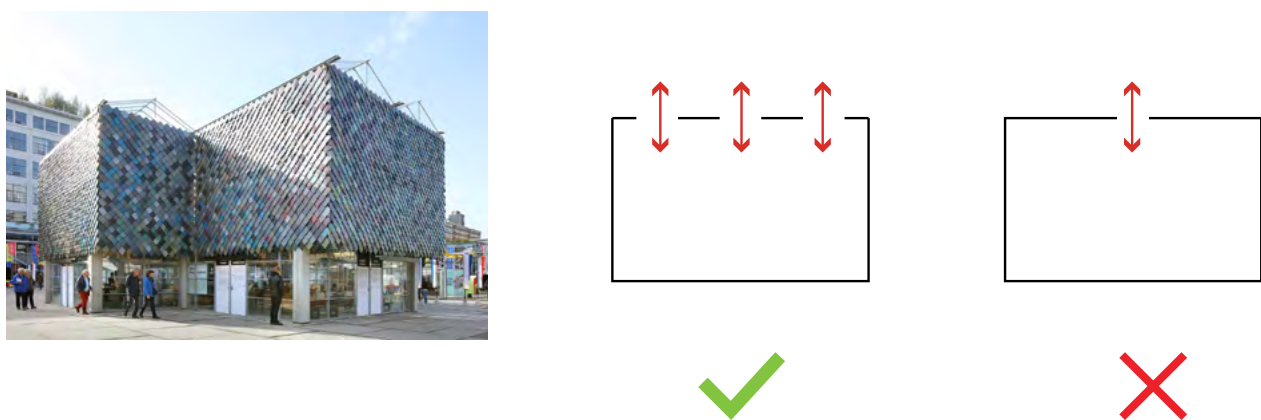
15.4 Het gebouw draagt bij aan een heldere ruimtedefinitie, middels positionering, bouwvolume en oriëntatie.

15.2 Bij bestaande specials toont een aanbouw of optopping zich als een nieuwe tijdslaag.

15.3 Gevels aan de openbare ruimte grenzend hebben een openbaar karakter.

Colofon

Eigenarencollectief Merwede

Gemeente Utrecht
Stadskantoor, Utrecht
Stadsplateau 1, 3521 AZ Utrecht
14 030
www.utrecht.nl
merwedekanaalzone@utrecht.nl

Jurjen van Keulen, Niel Glas
en Nico van Selm

Greystar
New Babylon Gardens (4F)
Anna van Buerenplein 41
2595 DA Den Haag
+31 (0)70 219 2280
www.greystar.com

Bram Hagemeier

Boelens de Gruyter
Toetsenbordweg 55
1033 MZ Amsterdam
+31 (0)20 630 65 30
info@boelensdegruyter.nl
www.boelensdegruyter.nl

Joelle Lokhorst
Elies Koot

Lingotto
Willem Fenengastraat 4d
1096 BN Amsterdam
+31 (0) 20 560 89 10
info@lingotto.nl
www.lingotto.nl

Martijn Bakker
Maud Bruggelink

bpd
bouwfonds property development

Laurentine Jonker
Eveline Keizer

AM
Ptolemaeuslaan 80
3502 HB Utrecht
+31 (0)20 760 9777
info@am.nl
www.am.nl

Tijmen Hamerslag en
Geert Fleuren

G&S Vastgoed
Mahlerlaan 34,
1082 MC, Amsterdam
+31 (0) 20 673 37 79
info@gensvastgoed.nl
www.gensvastgoed.nl

Jurre Blauw
Dagmar Bokkinga

3T Vastgoed
Kanaalweg 29
3526 KM Utrecht
088 648 02 00
info@3tvastgoed.nl
www.3tvastgoed.nl

JANSSEN de JONG
projectontwikkeling

Martijn Stermerdink
Geert Lamers

SYNCHROON
Synchroon BV
Stadsplateau 14, 3521 AZ Utrecht
Postbus 431
+31 (0)88 0105700
info@synchroon.nl
www.synchroon.nl

Maaïke Perenboom

Round Hill Capital
Jan van Goyenkade 11
075 HP Amsterdam
+31 (0) 20 663 69 94
www.roundhillcapital.com

Ontwerpteam en adviseurs

marco.broekman
urbanism research architecture

Marco Broekman, Jordy Stamps,
Floris van der Zee, Yun-shih Chen,
Max Tuinman, Paul van Eeden, Juli
Lánczky en Martha Seitaniadou

OKRA
OKRA Landschapsarchitecten
Oudegracht 23
3511 AB Utrecht
+31 (0)30 2734249
mail@okra.nl
www.okra.nl

Martin Knuit, Roeland Meek,
Nefeli Kalantzi, Giuliana Sibilia,
Lourdes Barrios Ayala en Susan Isawi

MARK RABBIE
urban concepts

Mark Rabbie

Vormgeving en eindredactie
marco.broekman

Totstandkoming
Dit BKP is tot stand gekomen in dialoog met gemeente Utrecht, eigenarencollectief en architectenbureaus: Mei architects and planners, Rijnboutt, Group A, Marc Koehler Architects en KCAP. Daarnaast heeft Stipo op basis van het stedenbouwkundig plan (VOSP) en het BKP een advies geschreven over Merwede op ooghoogte.

Disclaimer

Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder naam- en bronvermelding. De beelden zijn gemaakt door bureau marco.broekman, OKRA, Stadkwadraat, Goudappel Coffeng, Merosch en de gemeente Utrecht.

marco.broekman heeft getracht de gebruikte bronnen zorgvuldig te vermelden en auteursrechten te respecteren. Mocht in dit document iets niet juist zijn vermeld, dan kunt u dat ons laten weten, zodat alsnog de juiste bronvermelding kan worden opgenomen.

